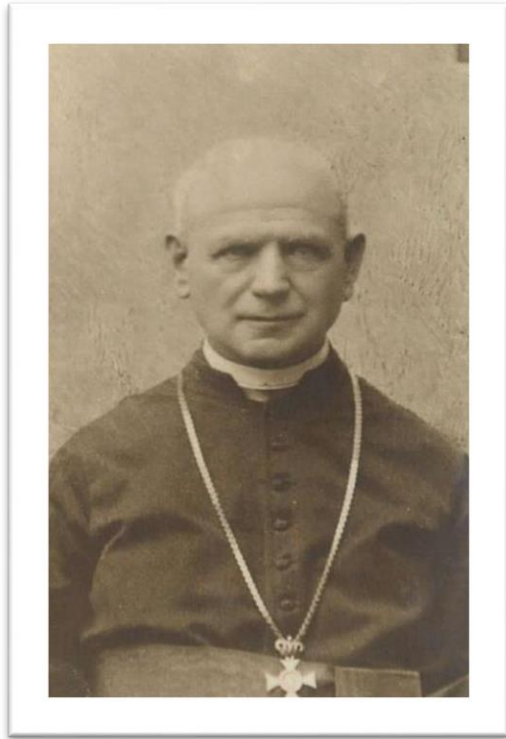

Luka Jeran

1818–1896

Duhovnik, pesnik, pisatelj, časnikar,
misijonar, dobrotnik

Kazalo:

Predgovor.....	5
Otroštvo in študij.....	6
Duhovnik in misijonar.....	9
Časnikar.....	10
Pesnik in pisatelj.....	16
Dobrotnik in zaščitnik mladine.....	20
Dela Luka Jerana.....	26
Viri in literatura.....	29

Hermina Jelovčan

Škofja Loka, september 2018

Predgovor ob 200-letnici rojstva Luka Jerana, duhovnika, misijonarja, pesnika, pisatelja, časnikarja in velikega dobrotnika

Kot otrok sem veliko časa preživela pri svoji stari mami Nežki, Barbarčevi mami. Pogosto je rekla: »Tu okrog, po teh hribčkih, se je igral tudi Luka Jeran.« Kdo je bil Luka Jeran, otroci nismo vedeli. Vedeli smo le to, da je bil najbrž pomemben, saj smo na steni stare Barbarčeve hiše na tabli brali, da je bil tu rojen. Vendar o njegovem življenju, delu in pomenu za slovenstvo nismo vedeli ničesar.

Pred kratkim sem na pobudo Janeza Šturma začela raziskovati in zbirati podatke o Luku Jeranu. Po zbranih, dokaj skopih podatkih, sem šele dobila sliko o velikem možu in njegovem pomenu za naš narod. Predvsem sem spoznala, da o njem niti domačini in celo daljni sorodniki ne vemo skoraj nič, kar mi je dalo še dodatno motivacijo, da ga predstavim vsaj domačinom, ki bi vsekakor morali vedeti, kdo je bil Luka Jeran in kaj je naredil za slovenski narod v svojem času.

Spoznajte Luka Jerana.

H.J.

Otroštvo, študij

Luka Jeran se je rodil v Javorjah, 16. 10. 1818, v skromni bajtarski hiši Pri Barbarč. Oče Andrej in mati Uršula, rojena Tavčar iz Četene Ravni, sta imela šest otrok. Štiri sinove in dve hčeri. Luka je bil peti otrok. Ko je stara Barbarčeva hiša leta 1826 zgorela, je moral komaj osemletni Luka oditi od doma v službo za pastirja. Na mestu stare Barbarčeve hiše, ki so jo zgradili po požaru, danes stoji nova. Na pročelju te pa je spominska plošča.

Vas Javorje, na desni strani slike je Polešica – zaselek parih hiš, kjer je bil rojen Luka Jeran

Po pripovedovanju sta se nekoč, ko je bil še majhen deček, z materjo peš vračala iz Škofje Loke in mali Luka je neutolažljivo jokal. Na Luši sta šla mimo kmeta, ki je mater vprašal, zakaj otrok joka. Le-ta je kmetu povedala, da zato, ker nimajo denarja, da bi lahko Luka hodil v šolo. Kmet se je ponudil, da bo mlademu Luku plačeval šolnino. To se je kasneje res zgodilo. Pri Barbarč je še obstajalo pismo, ki ga je kmet napisal Luku.

Barbarčeva hiša, ki stoji na mestu stare hiše, kamor so Jeranovi sledilci in dijaki vzdali ploščo.

Šele ko je dopolnil 13 let, je odšel v osnovno šolo v Škofjo Loko. Vseskozi je bil odličen učenec. S šestnajstim letom je Luka začel obiskovati gimnazijo v Karlovcu, kjer je z odliko izdelal pet razredov, zadnji letnik pa je končal v Ljubljani. V Ljubljani je končal tudi licej in bogoslovje. Študiral je slovanske in orientalske jezike. Tekoče je govoril arabščino, hebrejščino in kaldejščino poleg italijanščine, nemščine, madžarščine ... Bil je eden najbolj izobraženih mož svojega časa, a vedno skromen.

V Karlovcu se je srečal z *ilirskim* gibanjem, ki se je zavzemalo za povezanost južnoslovanskih narodov s skupnim knjižnim jezikom. Kasneje je to gibanje odločno zavrnil kot povsem nesprejemljivo za naše ljudstvo in ga razvil v *slovenstvo*. V Ljubljani je bil Jeran duša narodnega delovanja med dijaki in bogoslovci. Tedanjim dijakom in študentom je bil voditelj in svetovalec v slovenskih jezikovnih zadevah. Zelo se je zanimal za slovanske književnosti, predvsem za češko. Med študijem bogoslovja se je osebno seznanil s Stankom Vrazom in si z njim dopisoval v ilirščini.

Duhovnik in misijonar

Leta 1845 je bil posvečen v duhovnika. Novo mašo je daroval v Poljanah nad Škofjo Loko. Nato je kot kaplan deloval v Poljanah, v Horjulu in pri sv. Petru v Ljubljani. Njegova velika želja pa je bila, da bi postal misijonar. Velik zgled mu je bil požrtvovalni misijonar Irenej Friderik Baraga. Vseskozi je bil povezan z misijonarjem Ignacijem Knobleharjem, ki je teologijo študiral le leto za Jeranom. Ves čas ga je tudi gmotno podpiral. Leta 1853 se je odpravil za njim v Afriko, a se je že po nekaj mesecih zaradi bolezni moral vrniti. Takrat je prevzel mesto kaplana v Trnovem. Velika želja po misijonskem delu pa je ostala. Že čez eno leto se je zopet odpravil v Afriko. Tudi tokrat je zbolel in se je spet moral vrniti. Doma se je posvetil delu za misijone preko dobrodelnosti in ozaveščanja. Dopisoval se je s slovenskimi misijonarji in njihova pisma kasneje tudi objavljal v Zgodnji Danici. Iz njegove želje, da bi pomagal revnim ljudem v misijonih, se je rodila njegova dobrodelna akcija za odkup črnskih otrok in kar nekaj jih je prišlo v naše kraje. A ta njegova akcija ni obrodila sadov. Leta 1869 je prejel visoko cerkveno

odlikovanje – imenovan je bil za papeževega komornika in prejel naslov »monsignor«. Preselil se je v stolno cerkev. Tam je opravljal dolžnosti svojega poklica vestno in vztrajno. Leta 1882 je bil imenovan za kanonika stolnega kapitlja v Ljubljani.

Časnikar

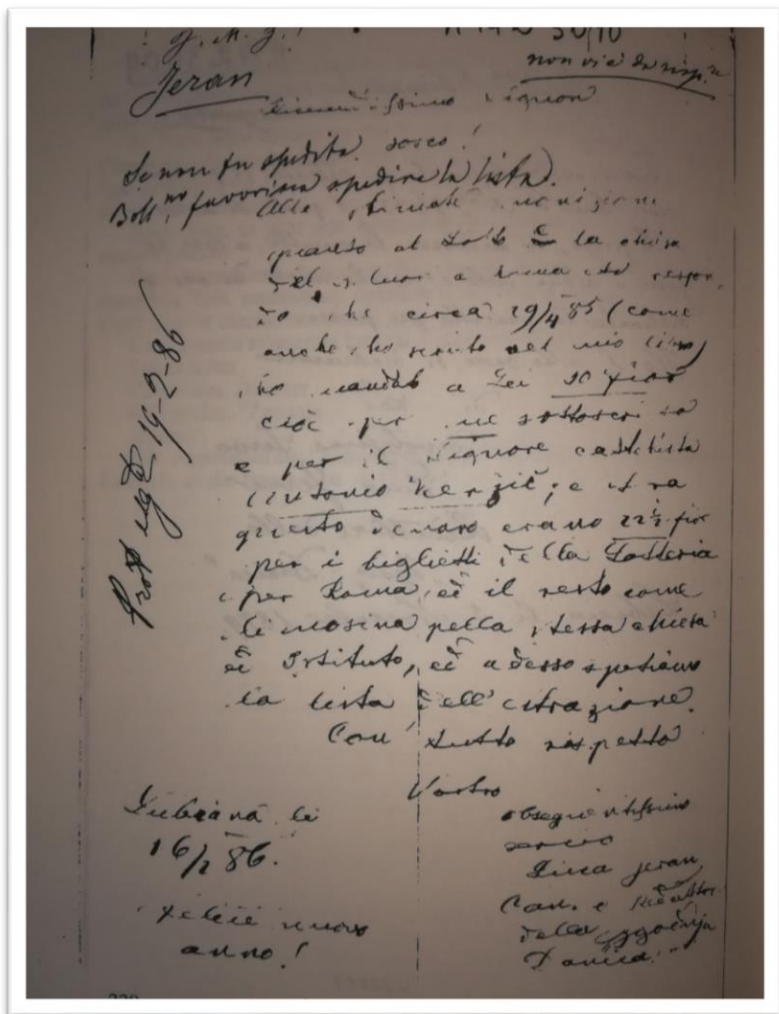
Ker je njegova goreča želja po misijonskem življenju ostala neuslišana, se je Luka Jeran z vso gorečnostjo posvetil drugi svoji največji ljubezni – časniku Zgodnja Danica. Leta 1848 je v Ljubljani začel izhajati Slovenski cerkveni časopis, ki se je v naslednjem letu preimenoval v Zgodnja Danica. To je bila sobotna priloga prvega slovenskega časopisa Kmetijske in rokodelske novice, katerih urednik je bil Janez Bleiweis. Ustanovitelj, založnik in prvi urednik Zgodnje Danice je bil Janez Zlatoust Pogačar, kasnejši ljubljanski škof. Leta 1852 pa je časopis prevzel Luka Jeran in bil urednik več kot štirideset let, vse do svoje smrti leta 1896. K delu je pritegnil precej dobrih in cenjenih sodelavcev, s katerimi so ustvarili časopis, ki je znatno prispeval k izboljšanju bralne kulture med Slovenci, zlasti na podeželju. V Zgodnji Danici je objavljajl pisma misijonarjev po

svetu, s katerimi se je vse do svoje smrti dopisoval. Ta pisma so postala znana in težko pričakovana po vsej Sloveniji, saj so bila za tedanje bralce prvi stik in vest iz do tedaj popolnoma neznanega sveta. S sodelavci je v časopisu objavljajl zgodovinske, teološke, umetnostne, liturgične in glasbene prispevke, objavljajl je poezijo in prozo, pisma škofov in papeža, in kot smo že omenili, pisma misijonarjev ter sprotni pregled domačega in tujega verskega tiska.

Zgodnja Danica, sobotna priloga prvega slovenskega
časopisa
Kmetijske in rokodelske novice (Novice)

Luka Jeran je bil tesno povezan z mnogimi uglednimi osebnostmi svojega časa. Med njimi so bili že omenjena Irenej Friderik Baraga in Ignacij Knoblehar ter Anton Martin Slomšek, kasneje tudi Anton Mahnič. Povezovalo jih je iskreno prijateljstvo in iskanje vzajemne spodbude za oznanjevanje evangelija. Na njegovo dobrohotnost in požrtvovalno dobroto do mladine je močno vplival sodobnik in svetniški duhovnik Janez Bosko, ki je deloval v Torinu. Luku Jeranu se je za njegovo delo in darove osebno v pismu zahvalil tudi papež Pij IX.

Eno od treh pisem, ki ga je Luka Jeran napisal Janezu Bosku, zavetniku in zaščitniku mladih, ki je bil ustanovitelj reda salezijancev in leta 1934 prištet med svetnike

Luka Jeran je močno zavračal različne politične tokove in ideologije, ki so v njegovem času burili tedanjo Evropo, obsojal je liberalizem, socializem, racionalizem, materializem, brezverski humanizem, še najbolj pa komunizem. Obsojal je prostozidarstvo.

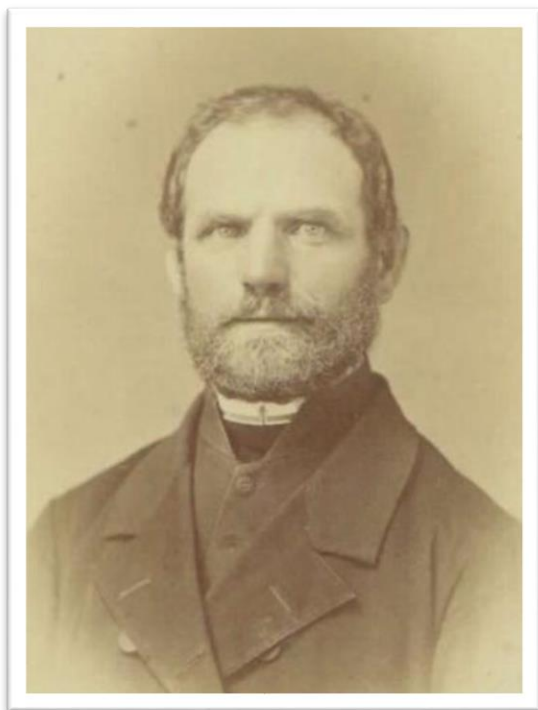
Zavrnil je tudi takrat močno zakoreninjeni *janzenizem*. Janzenisti so v Avstro-Ogrski močno razširjali napačni pogled na milost in odrešenje. Vernike so povsem izključevali iz zakramentalnega življenja. Trdili so, da je le peščica določena za zveličanje, ostali pa za kazen v peklju. Janzenistični duhovniki ljudem niso podeljevali zakramentov odveze in niso dovolili prejemati svetega obhajila. Nasprotovali so nekaterim ljudskim pobožnostim, ki so bile ljudem zelo blizu. Jeran je prepoznal zmote in opozarjal nanje. Oznanjal je, da Bog človeka ljubi kljub njegovi grešnosti in nezvestobi. Zagovarjal je sveto spoved kot dar Božjega usmiljenja, po katerem vsakdo lahko doseže odpuščanje.

Naslovnica Zgodnej Danice, katere urednik je bil Luka Jeran
od leta 1852 do 1896

Pesnik in pisatelj

V dijaških letih je Luka Jeran pisal pesmi, v katerih je opeval letne čase, domovino in prigodne teme. Te pesmi razodevajo njegovo ljubezen do slovenstva. Odlikujejo se po nenavadno čistem verzu in izpiljenem jeziku, čeprav jim kasnejši kritiki ne pripisujejo nikakršne vrednosti. Kasneje, ko se je posvetil duhovniškemu življenju, je to pesništvo povsem opustil in se ukvarjal skoraj izključno z nabožno pesmijo. Njegova nabožne pesmi – Marija, skoz' življenje, O Marija, naša ljuba mati, Pred tabo na kolenih ... spadajo med najboljše, kar imamo zapisano iz tistega časa. In pričajo o Jeranovi veliki ljubezni in čaščenju Marije Device. Pisal je tudi knjige. Napisal je kar sedem zvezkov Šmarnic in s tem močno prispeval k razmahu šmarnične pobožnosti, ki je bila v tistih časih še v povojih. Izdal je več nabožnih knjig in pridig in nekatere so doživele po več izdaj. Znan je njegov potopis Potovanje v Sveto deželo.

Luka Jeran

Jeranova pesem Marija pomočnica, ki jo danes bolj poznamo pod naslovom: ***Marija, skož življenje voditi srečno znaš***, je znana med Slovenci širom po svetu in skorajda ni romanja, da se ne bi slišala. Tu je zapisano Jeranovo besedilo, ki se je le malenkostno »pomoderniziralo«:

*Marija, skoz življenje
Ti srečno vozit znaš,
Ti pelji skoz terpljenje,
življenja čolnič naš.
Ti kermi ga v valovih,
Ti brani ga v vetrovih,
Marija, hiti na pomoč*

*Tu sroto zapušeno
Vsa revščina topi,
Tam dušo zadolženo
pekoča vest mori.
Tu brez pomoč' zdihuje
bolnik in omaguje:
Marija, hiti na pomoč!*

*O spros' nam, v ljubim miru
skrbeti za svetost.
Zedin' kar je v prepiru,
pridobi nam modrost!
De bi Boga ljubili,
in tebe prav častili;
Marija, hiti na pomoč!*

Do posvetnega pesništva je bil zelo kritičen in ga je imenoval »zabloda« v prepričanju, da: *»Vsaka pesem mora določen dober namen imeti, p. podučiti, giniti, serce za kako čednost močno vneti....«*. V Zgodnji Danici je tako presojal tudi nekatera dela takratnih pesnikov in književnikov na Slovenskem. Ostro je presojal pesništvo svojih sodobnikov. Po njegovem je nujno, da ima pesem vzgojne in poučne vsebine. Obsojal je ljubezenske in erotične pesmi dr. F. Prešerna, F. Levstika, J. Jurčiča in nekaterih drugih avtorjev, tudi antično pesništvo. Obenem pa je zelo čislal Jovana V. Koseskega. Očitali so mu utilitarizem v slovstvu in pesništvu. Očitali so mu konzervatizem, mračnjaštvo in nazadnjaštvo. Ivan Grafenauer, njegov največji kritik, je njegove sodbe ocenil: *»Presojal jih je kot asket in prijatelj mladine le iz vzgojnega stališča, ker pa je pri tem dostikrat obsodil tudi dobra in naravno neoporečna dela, če po njegovem mnenju niso bila primerna za mladino. Njegov vpliv na literarni razvoj ni bil vselej ugoden.«* Vendar ga je kljub veliki kritičnosti Grafenauer znal prikazati tudi v pozitivni luči in mu priznal predvsem, da je bil kot nasprotnik vedno pošten in načelen mož. Ob njegovi smrti 27. aprila 1896 je njemu nasprotni Ljubljanski Zvon zapisal: *»Izza*

njegove polemike nikdar ni štrlel napuh, marveč istina, blaga verska vnema.« To njegovo strogost je v obilni meri ublažila njegova srčna dobrota, ki se je razodevala predvsem v njegovi dejavni ljubezni do mladih. K temu, da je bila Jeranova podoba predstavljena precej mračno, je prispevalo tudi dejstvo, da je bila Jeranova zapuščina na nadškofijskem ordinariatu odkrita šele leta 1989. Delo Jožeta Dolenca iz leta 1935 z naslovom Duhovni lik Luka Jerana pa se je med vojno izgubilo.

Dobrotnik in zaščitnik mladine

Luka Jeran je svoje dohodke velikodušno delil ubogim, zlasti dijakom. Na Luka Jerana je močno vplival Janez Bosko, (Boska je leta 1934 papež Pij XI. razglasil za svetnika). Janez Bosko je v Italiji ustanovil kongergacijo ali družbo don Boskovih salezijancev, katerih glavno poslanstvo je bila vzgoja revne, zapuščene in ogrožene mladine. Luka Jeran se je z don Boskom v Torinu osebno srečal. Shranjena so tudi tri pisma, ki jih je Jeran pisal Bosku. Jeran je zbiral darove za cerkev Srca Jezusovega v Rimu, ki jo

je gradil don Bosko, o delu Boskovih salezijancev je pisal tudi v Zgodnji Danici in si močno prizadeval Slovence seznaniti s salezijanskim sodelovanjem. To gibanje, katerega prvi namen je pomoč mladim na vseh ravneh, je želel pripeljati na Slovensko. To mu sicer ni uspelo, a je njegovo veliko željo pet let po Jeranovi smrti izpolnil katehet Janez Smrekar.

Leta 1880 je Luka Jeran v Ljubljani v stavbi, kjer je danes Waldorfska šola in gimnazija, ustanovil dijaško kuhinjo in jo finančno podpiral vse do smrti. Preko te kuhinje je pomagal najbolj ubogim in revnim dijakom. Pogosto je slišal očitke, da podpira dijake iz nižjih slojev, ki po mnenju nekaterih niso upravičeni do študija, saj »od njih tako ali tako ne bo kaj dosti«. A Luka Jeran se je zavedal, da je za blaginjo, napredek in razvoj naroda potrebno izobraziti mladino. Trudil se je, da je bilo znanje dostopno tudi najrevnejšim pripadnikom družbe. Pri študiju je pomagal tudi Ivanu Cankarju in njegovemu bratu Karlu. Ivan Cankar mu je posvetil eno od svojih črtic z naslovom Zgodba o nepoštenosti, v kateri lepo opiše srčnost svojega dobrotnika Jerana.

»-----Rajni Luka Jeran, ki je sedaj v nebesih in me sliši, mi je nekoč dal srebrn goldinar in mi je naročil naj ga ponesem – več ne vem kam....« Pisatelj v črtici opiše, kako si je zaželel in si z denarjem kupil fig, štrukljev, lep nožič, pisane barvice. A oglasi se vest, ki fantiča pesti do te mere, da v agoniji in obžalovanju preživi dan in noč. Vse nakupljeno in preostali denar zmeče proč in se zjutraj odpravi do Jerana. Ki ga, kakor, da bi vse vedel vpraša kam je dal goldinar. Fantič mu vse po resnici pove. Dobri Jeran mu pravi, da ni ravnal prav, a mu obenem da desetico (denar) in mu reče naj gre in si za pošten denar kupi štrukljev. Fantiča pokriža in mu s »komajda opaznim smehljajem« da odvezo.-----

Luka Jeran se je s prošnjami za darove obračal na ljudi in bil pri tem nadvse uspešen. Število srednješolcev se je tedaj povečalo in v dijaški kuhinji so bili dijaki poleg hrane deležni tudi druge oskrbe. Jeran ja leta 1882 zapisal: *» Meseca listopda je imel dijaški minister (tj. Jeran) za 100 mladeničev čez 150 goldinarjev stroškov za hrano, za šolnino, obleko, obutev, razsvetljavo, za manjše šolske potrebščine, kot priboljšek nekaterim, ki druge učijo, itd...«* (ZD 35(1882) 400; nav. V.Zupančič, n.d., 167)

Vlado Zupančič je zapisal: *»Nesporno je dejstvo, da se je Jeran zapisal v zgodovino slovenskega naroda kot eden izmed velikih dobrotnikov revežev in vseh ogroženih, posebno pa kot dobrotnik mladine.«*

Luka Jeran je umrl po kratki bolezni 25. aprila leta 1896 v Ljubljani v 78. letu svojega življenja, sredi dela in popolnoma jasnih misli.

Časopis SLOVENEČ, – Političen list za slovenski narod- je vest o njegovi smrti objavil na prvi strani z besedami: *»Monsignora Luka Jerana ni več.S pokojnikom se je preselil v večnost gotovo najzaslužnejši izmed sedaj živečih slov. Domoljubov. Veleučen in duhovit, neumorno delaven, do skrajnosti nesebičen in požrtvovalen za blagor svojega naroda, pri vsem tem pa izredno priprost, skromen in ponižen za svojo osebo, tak je bil Luka Jeran vse dni svojega življenja. Llepše, kakor pokojnik se pač tudi svetniki niso posvečevali Bogu v službi za trpečega svojega brata.....«* Slovenec 27. aprila 1896 Štev. 96, Letnik XXIV.

V istem časopisu mu je Dr. Janez Evangelist Krek namenil listek – pesem v trinajstih kiticah. V dnevnikih novicah pa je pisalo, da je: *»Novica o smrti kanonika Jerana po ljubljanskem mestu vzbudila splošno žalost*

*in sočutje. Neštete množice so hodile kropit pokojnika
in molit za pokoj njegove duše.....«*

Iz pričevanj njegovih sodobnikov in celo nekaterih kasnejših kritikov, ki so si neumorno želeli prikazati ga v slabi luči kot nazadnjaško in mračnjaško osebo, a niso mogli spregledati njegove poštenosti in dobrote, ki jo je kazal predvsem z nesebično pomočjo revnim študentom, lahko sklepamo, da je bil Luka Jeran velik in pokončen mož.

Grob in spomenik v Ljubljanskem spominskem parku Navje
Frančišek Lampe – filozof, teolog in urednik (Zgodbe
svetega pisma), ki je Luka Jerana dobro poznal in je
bil njegov osebni prijatelj, je zapisal: *».....Ako si ga
videl pred oltarjem, ako si ga videl na prižnici, ako si
ga videl doma, ali na cesti: vedno isti Jeran popolni*

duhovnik. Enak je bil tudi v svojih spisih.... Ves je živel za svoj stan, zanj je neprestano delal in bil v njem nad vse srečen».

O njegovi dobroti in požrtovalnosti priča tudi to, da so le nekaj mesecev po smrti dijaki in sledilci na njegovo rojstno hišo v Javorjah vzdali spominsko tablo, ki jo je tedanji gospodar Janez Peternel leta 1953, ko je na mestu stare hiše zgradil novo, prestavil na pročelje, kjer je še danes.

Spominska plošča, ki so jo nekaj mescev po Jeranovi smrti njegovi dijaki in sledilci vzdali na pročelje Barbarčeve hiše, kjer se je Luka Jeran rodil

Dela Luka Jerana:

- Terpljenje pravizhniga in pokora greshnika , Ljubljana 1848;
- Zgodbe svetiga pisma stariga in noviga Zakona, 1850;
- Jesuša in Marije dvoje naj svetejši Šerze, Ljubljana 1850, 1852, 1855, 1862, 1875;
- Lilija v' božjim vertu ali deviški stan, njegova lepota in pomočki ga ohraniti, Ljubljana 1851, 1852, 1856, 1880, 1893, 1896 (soavtor);
- Serce Marije, prečiste Device, Ljubljana 1854, 1859
- Šmarnice naše visoke nebeške Kraljice, neomadežene Marije Device, 1859, 1861 1882;
- Večni mesec za žive in za mertve , 1860;
- Popotovanje v sveto deželo, 1872;
- Marija Devica, Gospá Jezusovega presvetega Serca, Ljubljana 1872, 1873, 1875;
- Posebno Marijino počeševanje kot priprava za sv. Božič, Ljubljana 1877.

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po polti prejemani voja:
 Za vsako leto predplačan 10 gld., za pol leta 5 gld., za četiri leta 2 gld., za jeden mesec 1 gld.40 kr.

V administraciji prejemani voja:
 Za vsako leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za deset leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dem. podiljan voja: 1 gld. 30 kr. več na leto.

Posredna davila 20 l. 10 kr.

Naredbine in smernice (naserate) vsebujejo napotitve in skrajšanja v
„Katal. Tiskarst“, Vodiškova ulica št. 2.
Rekopisi se ne vračajo, zahtevavci pisna ne vsebujejo.
Vrednotenje je v Geneziških silah št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, vsebuje naslovi in priložila, opredeljuje 6 vrst vsebine.

¹ Stev. 96.

V Ljubljani, v ponedeljek 27. aprila 1896.

Letnik XXIV.

† Monsignor Luka Jeran.

[illegible]

Kolikega pomena je pokokal v slovenskem slovstvu, tega nam ni tulaj obhajanje omenjal, ker je to že stori pokojni prof. Marc. Le toliko pripomnimo, da je prišel Jeran iz Hirsatke, kjer se je zdel, v ljubljano navdušenje za ilirstvo, ki so je plemen v letih 1840 in posejse tako kramo ravnlo v slovenstvo. Bil je Jeran jeden prvih rodoljubov, ki so najraj pripomogli za izdani diuveni prepored slovenskega naroda.

Toda: Vsa vednost nič ne pomaga, tako je pokojnik vrtnar povabil zadnje dni pred svojo smrtjo, ako mora človek brez dobrih del pred večnega Sodnika.

Te besede pa veljajo bolj nam, nego pokojniku, kajti on je v tem smislu tudi deloval čisto svoje življenje. Vednost svojih ali nosisi nikdar brez potrebe na javni trg, njegovo veselje je bilo skrivaj na tihem s dobrih deli duhovnega in telesnega usmiljenja bogatiti na nebesa. In bogati dobrih del je stopil pred Sodnika, katerega je kot velikega duhovnika tako verno poslušal na smrti. Da! Smrti svestnik, je slika pred obličjem Gosposlavca!

« In jedino to je, kar nas tolaži v tej neizmerni brliki izgubi. Po tolikih trudih, po tako mnogosternem neumornem delovanju privoščiti mi moramo, da se odpodije od svojega dela, privoščiti mi moramo tri blaga platilo, ker njegova dobra dela so ga spremila v velični.

V šestdesetih letih starosti 79 let se je lotil od nase, a ne kot onemogli starček, marveč sredi dela ga je pokosila nemila smrt; se za zadnje Hvaliko v Danico je skrbel — starosta slovenskih čenikarjev — in bil je do zadnjega čilega duha in pri polni zavesti. Kakor čenak z orisom v roki se nadel v smeh.

V mladi pomlad, ko pilčki vnesli žurgole, ko se naravn odra v ljubke zelenje in ko pisane cvetke razveseljujejo človeška srca, izročili nam je materi zemlji mrtvo truplo ovislega starčka, ki pa je ostal tudi v pozni starosti vedno mlad, vzhidar zvesto sloveč vedno mladim idealom. Katere trnje mi nosi tudi sva? hči nebaht

Pokojnik je bil vedno dostavno mlad, in kako je bila mladina njegova najskrajšaja, najtrajnejša luberava. — Zato so se gnitli drog njega nedolžni otroci, ako so ga srečali na cesti, poljubljajo pokojniku roko, za vsega je imel prijatelja, ker je doibro besede, preprosto pa mu je bila pri srcu sredstvena mladina, ki je padl s pokojnikovo smrtjo nasiprjake zadeta, ker je izgubil vsjega očetovskega prijatelja, zagovorilca in dobrotnika. To izgubo nam ne majoje nadomestiti.

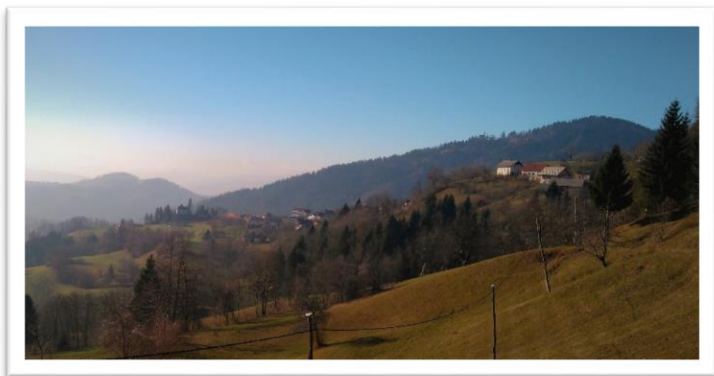
»Ne pozabite te dobre, ukateljne, nadpolne naše mladine!«, tako je večkrat v bolezni naročal svojim prijateljem in zatrді je, da umrje miren, ker je prepričan, da z njim ne izumrje mladinskih rod.

Justas meae ut sde vivit, pravitni živi v moči sv. vere, tako je tivel kanonik Luka Jernan, tako je tudi v moči sv. vere smrl. O svoji smrti je govoril meč bolzajajo tako mirno, kakor o vask-danjenem vremenu. In ako so ga prijatelji tolažili, da mu Bog se podeli zdravje, dejal je: Kakor je božja volja, vendar dosti upanja nimam, ker leta snover meae govori:

Teden dni pred svojo smrtjo je pokojnik to jedenkrat krepko vrtil, bil je to oni dan, ko ga je njegov duhovnik vodil častit. oče Tadej vsprejel med trejzredniki. 'To je najslabi dan mojega življenja', tako je večkrat razsodil svoje duhovno veselo in to po vsaki pravi, ker je bil tudi poprej vedno zvest pomemovalec sv. Franška Serafinskega, vrtili tudi v apostolskem uštevku. Revni v čisti, revni v hitri upravi, vse življenje brez premoženja, molil je vsaki dan lahko tudi on s sv. Franškom, on imajo ničesar svojega na zemlji: Oče naš, kateri si v nebeših!

Tako je živel, tako je umrl pokojni monsignor. Njegova ružanja pripristost nam je deloma zakrivala, da nismo vedeli, kaj z njim imamo, a sedaj, ko ga ni več med nami, bomo vedno živeje spoznavali, kaj smo s pokojnikom izgubili. — Toisti bi radi, zakaj nam ga je vselej zomela smrt, a v visoki starosti je zahteval narčni zakon svoje pravice. Zato se klanjamo previdnosti božji ter želimo zaščitenosti pokojnika našega miru v žilo.

Svetilam u večna luč!

Vas Javorje s farno cerkvijo svetega Tilna ter skupino hiš (Na Polešici), kjer je bil rojen Jeran. V daljavi pa cerkev Marijinega vnebovzeta na Malenskem Vrhu

Viri in literatura:

- Vlado Zupančič, Dramlje 1993: Božja ljubezen, kot središčna teološka misel pri Luku Jeranu. Inavguralna disertacija
- B. Dolenc: Ob stoletnici rojstva (smrti) Luka Jerana, Loški razgledi 1996, št.43, str. 199–290
- F. Buttolo: Jeran, Luka: Slovenska književnost, str.164.
- Ivan Grafenauer: Jeranov problem, Dom in svet 1917, str. 10–14
- Osebnosti od A do Ž, Veliki slovenski biografski leksikon, Ljubljana, Mladinska knjiga 2008
- Arhiv radia Ognjišče: Luka Jeran 10/2008

Hermína Jelovčan, Škofja Loka, marec 2018

